

Pārvaldība. Kādas ir katras iestādes funkcijas?

Eiropas Savienības Ministru Padome ekonomikas un finanšu lietās (ECOFIN).

Padomi veido visu dalībvalstu ekonomikas un finanšu ministri, kas koordinē ekonomiskās politikas veidošanu un pieņem lēmumus par Stabilitātes un izaugsmes pakta pasākumiem un Eiropas Kopienu dibināšanas līguma noteikumu izpildi. Euro (euro) zonas dalībvalstis, ECB un Eiropas Komisija veido Euro (euro) grupu.

Eiropas Centrālā banka (ECB) un Eiropas Centrālo banku sistēma (ECBS). Monetāro politiku - naudas līdzekļu pārvaldību - neatkarīgi īsteno ECB un ECBS centrālās bankas.

Eiropas Komisija. Eiropas Komisijas Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts (DG ECFIN) uzrauga ekonomisko situāciju un Stabilitātes un izaugsmes pakta īstenošanu. Tas ES Ministru padomei sniedz arī ieteikumus par visiem pasākumiem, kas vajadzīgi, lai novērstu nepilnības.

Eiropas Parlaments. Eiropas Parlamenta Ekonomikas un monetāro lietu komiteja uzrauga monetārās politikas un Stabilitātes un izaugsmes pakta īstenošanu. Eiropas Parlaments pēc apspriedēm ar ECB un Eiropas Komisiju sniedz tā atzinumu par veicamajiem pasākumiem.

Eiropas Komisijas Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts
http://ec.europa.eu/economy_finance/
Eiropas Komisija
<http://ec.europa.eu>
Eiropas Centrālā banka
<http://www.ecb.eu>
Euro (euro)
<http://ec.europa.eu/euro>

© Eiropas Kopienas, 2006

KC-76-06-269-1V-C

Euro (euro): īsa rokasgrāmata

Euro (euro) banknotes un monētas

Gatavojoties euro (euro) skaidras naudas ieviešanai **2002. gada 1. janvārī**, tika iespiesti vairāk nekā 14 miljardi banknošu 633 miljardu euro (euro) vērtībā un izkalti 52 miljardi euro (euro) monētu, izmantojot 250 000 tonnas metāla.

Euro (euro) banknošu dizains ir vienāds visās valstīs. Visām euro (euro) monētām ir kopīgs dizains vienā pusē un katrai valstij īpašs dizains - otrā.

Euro (euro) banknošu atšķirīgie izmēri un kontrastējošās krāsas izvēlētas, lai cilvēkiem ar redzes traucējumiem būtu vieglāk atpazīt dažādu nominālu naudaszīmes. Turklāt banknotes iespēstas ar dažādu reljefu, lai tās vieglāk varētu atšķirt pēc taustes.

Monētu kopīgais dizains tuvākajā nākotnē mainīsies, lai atspoguļotu Eiropas Savienības (ES) paplašināšanos. Jauno monētu dizainu ieviesīs pakāpeniski, sākot ar monētām, ko emitēs jaunās euro (euro) zonas valstis.

Euro (euro) zona šodien un rīt

- Euro (euro) zona
- ES dalībvalstis, kas izvēlējušās nepievienoties euro (euro) zonai
- ES dalībvalstis, kas vēl nav ieviesušas euro (euro)

Vienota valūta Daudz iespēju

1 Kas ir euro (euro)?

Euro (euro) ir to ES dalībvalstu valūta, kuras pievienojušās euro (euro) zonai. Tām ir vienota valūta - euro (euro). Visa ES ir vienots tirgus, tomēr tikai daļā ES - euro (euro) zonā - ir ieviests euro (euro).

Euro (euro) ieviešana 1999. gada 1. janvārī bija ievērojams solis ES attīstībā. Tas ir arī viens no lielākajiem ES panākumiem: nu vairāk nekā 315 miljoni iedzīvotāju 13 euro (euro) zonas

ES pakāpeniski veidojusi vienoto tirgu jau kopš 20. gadsimta 80. gadiem. Vienotā tirgū pastāv brīva preču, cilvēku, pakalpojumu un kapitāla kustība, ko nekavē nekādi šķēršļi. Tā, piemēram, Beļģijas iedzīvotājs Vācijā var iegādāties DVD atskaņotāju un aizvest to mājās. Euro (euro) likvidē valūtas šķēršļus, tādējādi ir vēl vieglāk izmantot vienotā tirgus sniegtās priekšrocības.

2 Kādēļ mums vajadzīgs euro (euro)?

Lai nodrošinātu ekonomisko stabilitāti, un arī tādēļ, ka vienots tirgus ar vienotu valūtu ir daudz efektīvāks nekā tirdzniecība daudzos tirgos ar dažādām valūtām. Samazinās patērētāju un uzņēmumu izmaksas, un tiek veicinātas investīcijas.

Kopš tā laika ES dalībvalstis vairākkārt mēģināja ieviest vienotu valūtu, taču šos centienus izjauca ekonomiskā un monetārā nestabilitāte. Visbeidzot 80. gadu otrajā pusē stabilizējās valūtu maiņas likmes, radot priekšnoteikumus 1989. gada Delora plāna izveidei, kas paredz vienotas valūtas ieviešanu. Pēc tam 1992. gadā tika noslēgts Māstrihtas līgums, kurā iekļauti noteikumi par ekonomisko konvergenci un izstrādāts plāns euro (euro) kā bezskaidras naudas ieviešanai 1999. gadā. Banknotes un monētas tika laistas apgrozībā trīs gadus vēlāk, 2002. gadā.

3 Kā tika ieviests euro (euro)?

1957. gadā Romā noslēgtais Eiropas Kopienu dibināšanas līgums (Līgums) aicināja ciešāk koordinēt dalībvalstu ekonomisko politiku. Kopš tā laika dalībvalstis strādājušas, lai integrētu ekonomiku, atvērtu tirgu un stabilizētu savstarpējās valūtas maiņas likmes. 20. gadsimta 70. gados vienotās valūtas ideja nostabilizējās.

4 Kuras dalībvalstis ir pieņēmušas euro (euro)? Kuras nav?

Euro ir pieņēmušas trīspadsmit dalībvalstis - 1999. gadā euro pieņēma vienpadsmit valstis, kurām 2001. gadā pievienojās Grieķija un 2007. gadā - Slovēnija. Šīs valstis veido euro (euro) zonu. Pārējās dalībvalstis izvēlējušās euro (euro) zonai nepievienoties vai arī tikai gatavojas tajā iekļauties.

Ekonomiskās politikas veidošanu raksturo trīs aspekti: 1) monetārā politika, kas nodrošina cenu stabilitāti; 2) fiskālā politika, kas attiecas uz valsts ieņēmumiem un izdevumiem; 3) politika, kas saistīta ar vienotā tirgus (piemēram, ražojumu, darbaspēka un kapitāla tirgus) darbību. Euro (euro) zonā ECB pieņem lēmumus par vienoto monetāro politiku, lai nodrošinātu cenu stabilitāti. Dalībvalstis vada savu tautsaimniecību, pieņemot lēmumus par nodokļiem un izdevumiem saskaņā ar kopīgiem noteikumiem, ko paredz Eiropas Kopienu dibināšanas līgums un Stabilitātes un izaugsmes pakts. Šie noteikumi paredz ierobežojumus valsts budžeta deficītam un valsts parādam, lai nodrošinātu stabilas valsts finanses. Dalībvalstis arīdzan sadarbojas saskaņā ar izaugsmes un darbavietu iniciatīvu. ES Ministru padome un Eiropas Komisija uzrauga dalībvalstu politiku un rīcību un to, kā tās ievēro Eiropas Kopienu dibināšanas līguma un Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.

6 Kādas ir euro (euro) priekšrocības?

Stabilas cenas, zemas procentu likmes, valūtas maiņas kursa nepastāvības likvidēšana un stabils valsts finanses kombinācijā ar vienoto tirgu nodrošina vislabāko pamatu ekonomiskai izaugsmei, ilgtermiņa ieguldījumiem un augstākam nodarbinātības līmenim Eiropā.

Visas dalībvalstis ir apņēmušas ieviest euro (euro), izņemot Lielbritāniju un Dāniju, kuras ekonomiskās suverenitātes labad izvēlējušās euro (euro) neieviest, taču arī tās var kļūt par euro (euro) zonas dalībniecēm. Lai iestātos euro (euro) zonā, dalībvalstīm ir jāsasniedz tiesiskā un ekonomiskā konverģence un jāizpilda noteikti kritēriji attiecībā uz valsts budžeta deficītu un valsts parādu, inflāciju, procentu likmēm un valūtas maiņas kursa stabilitāti. Paredzams, ka jaunās dalībvalstis, kuras ES pievienojās 2004. un 2007. gadā, euro (euro) zonā iestāsies vairāku gadu ilgā laika posmā, kas sāksies no 2007. gada. Arī Zviedrija vēl nav izpildījusi pievienošanās kritērijus. Euro (euro) zonā mīt vairāk nekā 315 miljoni cilvēku, kas ir divas trešdaļas no ES iedzīvotāju skaita. Kad euro (euro) zonai pievienosies arī jaunās dalībvalstis, šis iedzīvotāju skaits pārsniegs 415 miljonus iedzīvotāju.

5 Kā funkcionē euro (euro)?

Neatkarīga institūcija - Eiropas Centrālā banka (ECB) - vada kopējo monetāro politiku, un saskaņā ar Eiropas Kopienu dibināšanas līgumu un Izaugsmes un stabilitātes pakta starp dalībvalstīm pastāv cieša koordinācija, veidojot ekonomisko politiku.

Vienota valūta pārrobežu tirdzniecību un ceļojumus padara lētākus un vienkāršākus, jo ne patērētāji, ne uzņēmumi vairs nesastopas ar valūtas maiņas kursu radīto risku un izmaksām. Cenu pārredzamība vienotajā tirgū ļauj veikt vienkāršus salīdzinājumus, palielina konkurenci un tādējādi pazemina cenas. Ekonomiskā un cenu stabilitāte samazina riskus un ļauj uzņēmumiem plānot darbību ilgtermiņā, kas sekmē ieguldījumus un nodarbinātību. Euro (euro) zonas lielums un labklājība pasargā to no ārējiem satricinājumiem un padara euro (euro) par pievilcīgu starptautisku valūtu līdzās ASV dolāram, ko plaši izmanto starptautiskajā tirdzniecībā, aizņēmumu tirgū un kā rezervju valūtu.